

**EVERY
CASUALTY
COUNTS**

Standardi za evidentiranje žrtava: Rezime

Sadržaj

Standardi za evidentiranje žrtava: Rezime	2
Načela za evidentiranje žrtava	3
1. Ne nanosite štetu	3
2. Transparentnost	3
3. Uključenost	3
4. Dosljednost	3
5. Odgovornost	3
Fundamentalni ciljevi pri prikupljanju podataka za evidentiranje žrtava	4
1. Ogranizacija transparentnost	5
2. Metodologija	5
3. Definicije i kategorizacija	6
4. Bezbjednost	6
5. Objavljivanje podataka o evidentiranju žrtava	7

Standardi za evidentiranje žrtava: Rezime

Ovaj dokument je kratak, jednostavan i pristupačan rezime *Standarda za evidentiranje žrtava nasilja*. Kompletan dokument je dostupan na www.everycasualty.org.

Standardi za evidentiranje žrtava razvila je Mreža evidentičara žrtava organizacije „Every Casualty“ (eng. The Casualty Recorders Network of Every Casualty Counts) radi promoviranja najbolje prakse, podsticanja harmonizacije i omogućavanja šire primjene rezultata rada evidentičara. Ovi standardi nisu namijenjeni da se koriste kao operativne smjernice. Umjesto toga, standardi imaju za cilj da podstaknu evidentičare žrtava da razmotre važne aspekte dobre prakse i načine na koje se oni mogu primjenjivati u sklopu njihovih ličnih projekata evidentiranja žrtava.

Pored toga što predstavljaju pomoć onima koji rade na evidentiranju žrtava, ovi standardi imaju za cilj da olakšaju korišćenje i dijeljenje podataka o žrtvama. Krajnjim korisnicima podataka o žrtvama pružaju objektivne i mjerljive kriterijume, koji im pomažu da odluče da li će i na koji način koristiti podatke o žrtvama prikazane u različitim izvorima.

Da bi ovaj dokument s standardima bio dostupniji i više se koristio, ovaj rezime je preveden na određeni broj najrelevantnijih jezika, za postojeće i potencijalne evidentičare žrtava. Za dodatne informacije i resurse, stupite u kontakt sa organizacijom „Every Casualty Counts“.

Načela za evidentiranje žrtava

Tokom razvoja Standarda postignut je dogovor oko pet osnovnih načela. Svi ovde predstavljeni standardi zasnovani su na ovim načelima i treba ih poštovati tokom rada na bilo kojem projektu.

1. Ne nanosite štetu

Izbjegavanje nanošenja štete predstavlja fundamentalno načelo pri evidentiranju žrtava, koje potiče iz medicinske etike, i može da poništi ostala četiri načela. Primjenjuje se u svim aspektima evidentiranja žrtava, počev od prikupljanja podataka, do bezbjednosnih smjernica i objavljivanja podataka.

2. Transparentnost

Evidentičari žrtava bi trebalo da budu što transparentniji u svim aspektima aktivnosti koje obavljaju, uključujući organizacionu strukturu, metodologiju i bezbjednosne smjernice za osoblje, svjedoke i podatke. Transparentnost razvija povjerenje u podatke, doprinosi preciznom tumačenju podataka i podstiče korisno preispitivanje.

3. Uključenost

Evidentičari žrtava ne moraju da budu politički neutralni, ali moraju da strijeme tome da obuhvate sve događaje i smrtne slučajeve koji se dogode u okviru projekta, koristeći definicije koje se podjednako odnose na svaku stranu. Evidentičari žrtava bi trebalo jasno da kažu koje će podatke, ukoliko takvih ima, izostaviti, iz svoje evidencije i zbog čega. To može uključivati, na primjer, poteškoće pri prikupljanju informacija od zajednica koje se protive pripadnosti evidentičara žrtava nekom političkom pravcu ili zajednici.

4. Dosljednost

Dosljednost, posebno u pogledu metoda za prikupljanje i obradu podataka, od ključnog je značaja jer garantuje da se evidencija o žrtvama može koristiti za smislena upoređivanja u različito vrijeme i na raznim mjestima. Kada se metode promijene kao odgovor na promijene u spoljašnjim okolnostima, to se mora pažljivo razmotriti i jasno naznačiti, kako bi se obezbijedio stalan kvalitet podataka.

5. Odgovornost

Evidentičari žrtava moraju se ponašati odgovorno prema svima koji su pogođeni ili obuhvaćeni njihovim radom, uključujući i izvore i osoblje. Odgovorno izvršavanje bi trebalo da bude transparentno, kako bi se izgradio odnos povjerenja sa onima koji pružaju ili koriste prikupljene informacije.

Fundamentalni ciljevi pri prikupljanju podataka za evidentiranje žrtava

Evidentičari žrtava postavljaju svoje zahtjeve u pogledu prikupljanja informacija u skladu sa specifičnim ciljevima svojih projekata. Međutim, postoji određeni minimum fundamentalnih informacija koje treba uključiti i kome bi svaki evidentičar žrtava trebalo da strijemi. To informacije su:

Osnovni ciljevi prikupljanja podataka	
Lokacija	Zabilježiti najviši raspoloživi nivo detalja, na primjer ime grada ili sela ili čak tačne GPS koordinate ako je moguće.
Datum / Vrijeme	Zabilježiti što više detalja, uključujući datum i vrijeme ukoliko je poznato.
Izvori podataka	Zabilježiti kategorije izvora poput novinskih izvještaja, zvaničnih dokumenata, masovne podrške (crowdsourcing) ili svedočenja svjedoka. Izvori bi se obično morali sačuvati, zajedno sa evidencijom žrtava. Osjetljivi izvori, kao što su svjedočenja svedoka, trebaju biti zaštićena.
Broj žrtava	Ako informacija o identifikaciji pojedinih ubijenih u konkretnom incidentu nije dostupna, zabilježiti broj žrtava kao privremenu mjeru dok se ne dobije više detalja.
Ime	Zabilježiti ime svake žrtve, koristeći vaše poznavanje lokalnih konvencija imenovanja. Uvjerite se da je moguće uključiti različita imena za istog pojedinca kada je to potrebno (na primjer nadimke ili imena iz rata).
Starost	Zabilježiti datum rođenja svake žrtve, ili starost u trenutku smrti ili nestanka. Ako ova informacija nije dostupna, zabilježiti da li je žrtva bila dijete ili odrasla osoba koristeći transparentne i dosljedne kriterijume. Detaljnije kategorije kao što su beba, malo dijete, tinejdžer, ili starija osoba, treba dosljedno primjenjivati ako se koriste.
Pol	Zabilježiti pol svake osobe kad god je to moguće.
Detalji smrti	Ova informacija može biti klasifikovana na različite načine, na primjer prema oružju, medicinskom uzroku smrti ili opisu incidenta.
Umiješani akteri	Zabilježiti grupe i/ili osobe prijavljene da su učestvovala u incidentu, uključujući prisutne strane u sukobu i grupe ili osobe koje su priznale odgovornost.

Standardi popisivanja žrtava

1. Ogranizaciona transparentnost

Popisivači nesreća uvijek treba da:

- budu transparentni o njihovoj misiji i motivacijama za popis.
- čine informacije o njihovoj metodologiji transparentnim i javno dostupnim.

Popisivači nesreća bi trebalo da pokušaju da:

- pruže informacije o političkim ili drugim vezama koje bi mogle kompromitovati njihovu posvećenost inkluzivnom popisu.
- čine organizacionu strukturu njihove organizacije transparentnom i dostupnom svim akterima.
- čine informacije o finanserima transparentnim i javno dostupnim.

2. Metodologija

Popisivači nesreća uvijek treba da:

- imaju jasna sredstva za bavljenje dokumentarnim dokazima i izjavama svedoka.
- imaju dosljedan i dobro organizovan sistem za obradu informacija, a istovremeno ostavljaju prostor za ljudsku presudu i fleksibilnost.
- sistematski bilježe određene informacije.
- znaju postupak za potkrepljivanje i procijenu prikupljenih podataka.
- imaju sistem za rješavanje nesuglasica između izvora.
- imaju načine da izbjegnu ili riješe duplikate popisa.

Popisivači nesreća bi trebalo da pokušaju da:

- koriste više nezavisnih izvora za svaki zapis koliko god je to moguće.
- budu svjesni svih potencijalnih izvora koji su im dostupni i njihovih prednosti i ograničenja.
- razmisle o korišćenju skale ocjenjivanja za ocjenjivanje pouzdanosti svakog izvora i da su otvoreni za pregled.
- ne odbiju nijedan izvor koji može pružiti relevantne informacije, čak i ako su dati podaci minimalni.
- čuvaju svaki relevantan dokument.
- imaju za cilj da potkrijepe svoje podatke sa više nezavisnih izvora.
- uspostave procedure kako bi se osigurao dosljedan unos podataka.
- drže sve unose podataka otvorene za korekciju i dodavanje novih informacija.
- podijele postupak evidentiranja žrtava između više osoba radi pojednostavljenja rada i minimiziranja ljudskih grešaka.
- razmotre mogućnost da zaposleni međusobno pregledaju unose prije nego što potvrde incident/pojedinca.

3. Definicije i kategorizacija

Popisivači nesreća uvijek treba da:

- postave jasne kriterijume za uključivanje i izuzimanje, koji su detaljno objašnjeni.
- izaberu definicije i kategorije koje odgovaraju njihovom kontekstu i svrsi.
- utvrde početni skup informativnih tačaka, kategorije i definicije prije započinjanja inicijative za bjeleženje nesreća i dosljedno ih primjenjuju u procesu popisa.

Popisivači nesreća bi trebalo da pokušaju da:

- posjeduju mogućnost da informaciju okarakterišu kao 'neizvjesno' ili 'privremeno' kada je to slučaj.
- razmotre pitanja kategorizacije prilikom izgradnje baze podataka.
- evidentiraju smrti neidentifikovanih osoba do najvećeg mogućeg detalja.
- konsultuju i/ili sastave baze podataka nestalih osoba, kako bi se mogla razjasniti sudbina neidentifikovanih žrtava.

4. Bezbjednost

Popisivači nesreća uvijek treba da:

- budu svjesni da se rizici menjaju i da identifikuju odriježene rizike povezane sa svakom fazom evidentiranja žrtava.
- pribave pristanak svedoka koji obuzima sve svrhe u kojima će se koristiti njihove informacije.
- jasno definišu odnose sa svim članovima osoblja putem pismenih i usmenih ugovora, zahtijevajući povjerljivost i ekskluzivnost kada je to potrebno.
- osiguraju da je osoblje svjesno, da razumije, da se slaže i da ima pristup mjerama bezbjednosti koje su uspostavljene u njihovu zaštitu
- razviju i obezbjede sigurnosne protokole za svoje osoblje, uključujući i obuku po potrebi.
- garantuju pristup psihološkoj podršci za svoje osoblje.
- imaju plan za skladištenje podataka, prije nego što započnu prikupljanje istih, uključujući kopije.
- uzimaju u obzir pravne, tehnološke i ljudske faktore kada se bave pitanjima bezbjednosti podataka, uključujući zakone o zaštiti podataka.
- jasno definišu svoje zahtjeve za sigurnost podataka prilikom dijeljenja istih sa drugim zainteresovanim stranama.
- imaju plan za slučaj povrijede podataka.
- temeljno procijene da li sredstva koje koriste ispunjavaju njihove svrhe bezbjednosti podataka.

Popisivači nesreća bi trebalo da pokušaju da:

- preduzimaju kontinuiranu procijenu rizika kako bi osigurali bezbjednost ljudi koje uključuju u svoje aktivnosti evidentiranja žrtava.
- analiziraju koji je rizik povezan sa vrstom podataka koje prikupljaju.
- prikupljaju samo informacije koje su im potrebne i koje mogu na odgovarajući način zaštititi.
- znaju pružaoce humanitarne pomoći i podrške za ljudska prava u području u kojem posluju, kako bi mogli da im upućuju svjedoke za pomoć, po potrebi.
- pružaju različite nivoe pristupa osjetljivim podacima unutar organizacije, koji se izdaju isključivo po potrebi.
- planiraju kako će da arhiviraju podatke kada se projekat završi.

5. Objavljivanje podataka o evidentiranju žrtava

Popisivači nesreća uvijek treba da:

- signaliziraju ako/kada su objavljene informacije nedovoljno potkrijepljene da bi se mogle smatrati potpuno potvrđenim.

Popisivači nesreća bi trebalo da pokušaju da:

- kada donose odluke o tome šta će se objaviti, razmotre kome i na koji način njihovi podatci mogu biti korisni.
- identifikuju razloge zbog kojih su odlučili da ne objavljuju određene podatke.
- objedine objavljene podatke u skladu sa ciljevima projekta, ali da uvijek imaju na umu krajnji cilj prepoznavanja svake žrtve.
- procijene i identifikuju najefikasnije načine za saopštavanje njihovih podataka.
- uvijek pokušaju da objave svoje podatke na lokalnom jeziku (jezicima) u regionu u kome se zasnivaju njihove aktivnosti.
- razmotre preduzimanje terenskih aktivnosti kako bi svojim podacima angažovali važnu ciljnu publiku.
- nastoje da svoje podatke razmijenjuju što je moguće šire kako bi se izbjeglo dupliranje posla, ali odluče koji nivo detalja će se pružiti od slučaja do slučaja.